

УДК 930.25 : 329.75 (497.11 Ниш) «1947/1967»

САВЕЗ УДРУЖЕЊА БОРАЦА НОР-А СРЕЗА НИШ
(1947-1967)

*№ Раднор. 25-IX. 48 и одлука из
Савеза борца због Раднор. и одлука Раднор.*

ПРИСТУПНИЦА
ЗА ПРИЈЕМ У ЧЛАНСТВО САВЕЗА БОРАЦА НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА

1	Име и презиме	Ђукићкић - Брашић - Бранков.
2	Датум и место рођења	22-IV-1924 - Државне. срп. Моравске
3	Народност	Србин.
4	На којој се дружности сада налази и где?	Борн. комитет - В.В.Г. М.В.О Школовачко - Ниш.
5	Да ли је иницијал и са којом ствари повезаност?	Није.
6	Са којим је чином демобилисан и пренесен у резерву?	Београд.
7	УЧЕСТВОВАЊЕ У НОР: а) У којем одреду, јединици и на којој функцији је био? б) у којој повременој организацији је радио (Фронт, нар. одборима, повременој војној власти итд.) или на који је други начин помагао НОР у којем времену и ко би то могло да потврди? в) У којем логору је био када је био заробљен, укашан, и како је држао тамо имао? г) У којем војничком, односно обавештајном логору је био, какав и где је заробљен: да ли је био члан и активно радио у заробљеничким антифашистичким организацијама? д) У којим јединицама или организацијама (Покрет отпора у Француској, Грчкиски рат у Шпанији) активно учествовао?	Први. Армија и у одр. резерва и Армија. Црвена.

27 - XII 1947. ср. *Ђукићкић - Брашић - Бранков*
1947. 29. 0

Приступница за пријем у чланство из 1947. године

удружења бораца НОР-а среза Ниш.

Циљ савеза је да окупи све борце НОР-а, да развије њихову активност у

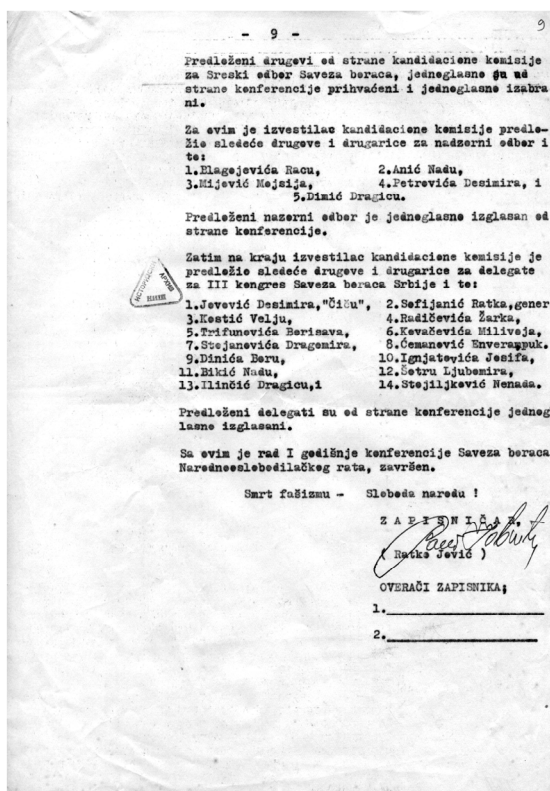
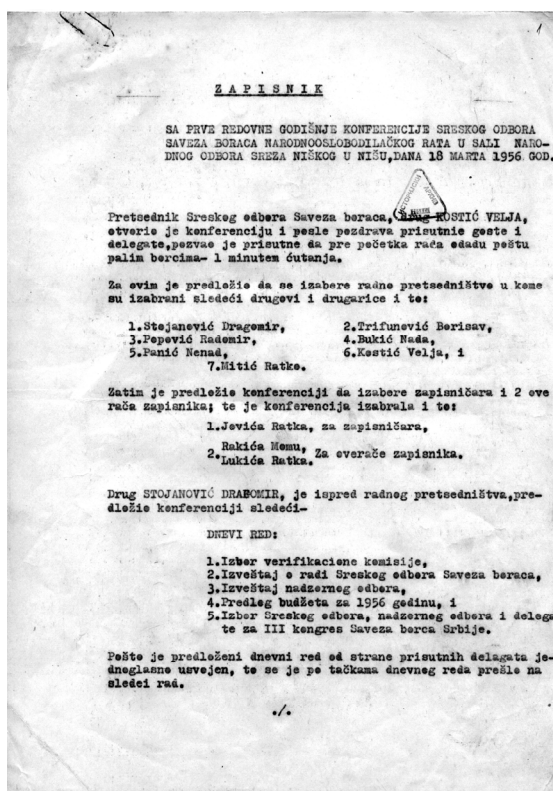
Савез бораца НОР-а Југославије, основан је на иницијативу Јосипа Броза-Тита септембра 1947. године у Београду, као општа југословенска организација са циљем очувања тековина НОР-а, развијања традиција НОР-а и оживљавања успомена на борбе и хероје рата. Исте године, 21. децембра, на оснивачкој скупштини у Нишу, основан је срески одбор Савеза учесника НОР-а за срез нишки. Скупштини су, поред великог броја делегата са територије среза, присуствовали командант Армије Велимир Терзић и Миливоје Стојковић, делегат иницијативног одбора савеза бораца НОР-а за Србију. На скупштини је изабран Управни одбор, у који је ушло 15 чланова.¹²⁷ Основан као Срески одбор савеза учесника НОР-а срески одбор Ниш јавља се до 1962. године, када након спајања са другим борацким организацијама (РВИ и УРОП) до свог укидања носи назив Савез

¹²⁷ Народни лист бр. 182/47

борби за развој социјализма, да упозна омладину са искуствима, а нарочито херојским подвизима бораца, да јача дух патриотизма.

Задаци савеза су да чува и гаји братство и јединство народа, да јача дух социјалистичког патриотизма, да ради на идејном, политичком и културно-просветном уздицању својих чланова, да брине о решавању материјалних, здравствених и других питања својих чланова, као и породицама и деци палих бораца; да се стара о њиховом васпитању и стручном уздицању; да прикупља материјал ради упознавања НОБа; да подиже споменике палим борцима; да штампа спомен књиге; да се стара о одржавању и уређењу гробова; да негује традиције НОБа; да ради на оснивању нових сељачких радних задруга и омасовљавању постојећих и др.

Своју активност савез је усмерио на неговање успомена из рата и јачању одбрамбене способности, које су се манифестовале извођењем акција војног карактера, реконструкцијом битака из НОБа; партизанским маршевима, походима на историјска места из рата трагом одреда, бригада, дивизија.

Затписник са редовне годишње конференције Среског одбора Савеза бораца, одржане марта 1956. године

Органи савеза су: среска скупштина, срески одбор и надзорни одбор. Редовна среска скупштина заседа једном у две године, расправља и решава о извештајима среског и надзорног одбора савеза, бира чланове среског и

надзорног одбора савеза, планира нове задатке Савеза и др. Рад среског одбора у почетку се одвијао преко извршног одбора и секција. Извршни одбор се стара о извршењу одлука среске скупштине, а секције преко својих органа остварују своје задатке. При среском одбору Савеза бораца постојале су четири секције: секција за прикупљање историјског и документационог материјала; секција за предвојничку обуку; секција за културно просветни рад и секција за социјално старање.

1959. године основане су: секција ратних заробљеника и секција бивших интернираца, депортираца и политичких затвореника.. Наредне године формиран је посебан фонд за формирање стамбене изградње за учеснике НОРа, на основу заузетих ставова савезних и републичких органа.

Организација савеза бораца има свој часопис „Црвена звезда“ и лист „7. јули“ као орган земаљског одбора савеза бораца. Материјална средства Савеза потичу од чланарине, прихода од публикација и приредби, добровољних прилога и сл.

Делатност савеза обухватала је подручје среза Ниш, са седиштем у Нишу. Територијална надлежност среског одбора Савеза мењала се у складу са законима о административно-територијалним променама 1952,1955,1959,1962 и 1967.године:

-1952. године укидањем Моравског и Запањског среза, града њихових среских одбора СУБНОРа прелази у надлежност пословања среског одбора Савеза бораца Ниш (Сл.гласник СРС бр.15/1952);

- 1955. године укидањем срезова: алексиначког, белопаланачког, сврљишког и сокобањског, грађа среских одбора СУБНОРа прелази у надлежност пословања среског одбора Савеза бораца Ниш (Сл. гласник СРС 56/1955).

- 1959. године укидањем срезова Пирот и Прокупље, грађа њихових среских одбора СУБНОРа прелази у надлежност пословања среског одбора Савеза бораца Ниш (Сл. гласник СРС бр.51/1959);

-1962. године издвајањем општине Ражањ из среза крушевачког, грађа општинског одбора СУБНОРа Ражањ прелази у надлежност пословања среског одбора Савеза бораца Ниш. Исте године Савезу бораца Ниш, припојиле су се организације РВИ и УРОП.¹²⁸ Спајањем у једну борачку организацију, омогућено је лакше решавање проблема и остваривање постављених задатака, као и смањење материјалних издатака. Рад овог обједињеног удружења одвијао се преко председништва, секретаријата и комисија. Председништво СУБНОРа пружа помоћ општинским удружењима одржавањем саветовања са председницима и обиласком општинских удружења. У оквиру преседништва су статутарне комисије: за РВИ и УРОП, за интернирце, депортирце и политичке затворенике, комисија за ратне заробљенике. Поред наведених комисија у склопу СУБНОРа среза Ниш постоје: комисија за неговање традиције, за борачка питања, за бригу о деци палих бораца, редакциони одбор за рад на хроникама.

---

¹²⁸ ИАН, Савез удружења бораца НОР-а среза Ниш, Записник са седнице одржане фебруара 1962.

Савез удружења бораца НОРа среза Ниш укинут је 31. марта 1967. године. Одлуку о укидању донео је на својој седници од 22. марта исте године, а на основу члана 73 Статута СУБНОРа Југославије, члана 29 и 40 правилника о финансијском и материјалном пословању удружења и одлуке савеза удружења бораца НОРа Србије- Републички одбор бр. 07-3860 од 29.12.1966. године. Одлуком је прецизирано:

„ да најкасније до 1. априла 1967. године СУБНОР среза Ниш престане са радом;

да се материјална и новчана средства овог савеза расподељују на општинске одборе, а део основних средстава прода по тржишној цени предузећу ПТТ саобраћаја Ниш;

да се целокупна – општа, материјална и финансијска архива преда Историјском архиву СО Ниш“.¹²⁹

Фонд је преузет од ликвидираног Савеза удружења бораца НОРа среза Ниш. Сређен је по принципу пертиненције-класификације према садржају докумената. Грађа је класификована на групе и подгрупе докумената према врсти, а унутар врсте према територији. Обавештајно средство је сумарни инвентар и архивска грађа фонда смештена је у 53 кутије. Има и 25 књига чије су граничне године 1952-1967.

Преузета документа за период од 1947-1967. године чине: приступнице у чланство, записници, извештаји о раду, табеларни прегледи, реферати, евидентни листови деце палих бораца и чланова савеза, планови рада, нормативна акта, подаци о писцима хроника, материјали секција и комисија, спискови чланова савеза, спискови лица интернираних, грађа општинских и месних одбора СУБНОРа и остала документација. Од књига фонд поседује: матичну књигу, записнике извршног одбора, записнике комисија, деловодне протоколе и финансијске књиге.

Натали Величковић • виши архивиста • Историјски архив Ниш

---

¹²⁹ Исто, акт о укидању бр.235 од 31.3.1967.